

alle Partier og med alle Stemmer mod 1, efter at Vælgerne overalt i Landet med enestaaende Samstemmighed havde givet den deres Tilslutning ved det forudgaaende Bekræftelsesvalg. Aaret efter blev der af Danmarks Kvinder omkring i Landet plantet Ege til varigt Minde om den Grundlov, der aabnede Adgang for dem til at faa Medindflydelse paa Lovgivningen og paa Statsstyrelsen. Det glædede mig derfor at høre den højtærede Statsminister ved dette Lovforslags Forelæggelse udtale, at Ministeriet ved Indbringelsen af Lovforslaget indbød Rigsdagen til „en fredelig Forhandling paa Grundlag af Lovforslagets Bestemmelser om Forandringer i Grundloven“. Det giver mig grundet Haab om, at Ministeriet ikke agter at rejse en Grundlovskamp, men vil søge gennem fredelig Forhandling at naa til en Overenskomst om denne Sag. En saadan fredelig Forhandling er Venstre villig til at tage Del i.

Foruden de Bestemmelser, som Lovforslaget indeholder om Ændringer i Grundloven, har Statsministeren fremsat nogle Ønsker til Overvejelse i det Udvalg, som eventuelt vil blive nedsat til Behandling af denne Sag. Paa mit Partis Vegne skal jeg tillade mig at knytte nogle Bemærkninger saavel til de enkelte Bestemmelser i det foreliggende Lovforslag som til de af Statsministeren udtalte Ønsker og dermed klargøre Venstres Stilling til dem.

Forslaget under Punkt 1 angaar en anden Affattelse af Grundlovens § 18 og lyder saaledes: „Kongen kan ikke uden Rigsdagens Samtykke erklære Krig eller slutte Fred, indgaa eller opheve Forbund eller Handelstraktater, afstaa nogen Del af Landet eller indgaa nogen Forpligtelse, som forandrer de bestaaende statsretlige Forhold“. Forskellen paa dette og den nuværende Grundlovs Bestemmelser bestaar i, at saaledes som Grundloven nu er affattet, kan Kongen erklære Krig uden Rigsdagens Samtykke, men selvfølgelig dækket af sin ansvarlige Minister, thi overalt, hvor der er Tale om, hvad Kongen kan ifølge Grundloven, er det jo den konstitutionelle Konge, der er Tale om. Kongen kan ikke foretage nogen politisk Handling uden at være dækket af sin ansvarlige Minister. Men det kunde jo tænkes, skønt det ligger temmelig langt borte, at noget saadant skulde ske her i Danmark, at en Konge kunde faa en Minister til at sanktionere en Krigserklæring, og derfor er det rettest, at der staar i

Grundloven, at uden Rigsdagens Samtykke kan Kongen ikke erklære Krig, ej heller foretage de andre Skridt, der er nævnte i Forslaget.

Under Punkt 2 foreslaas en Ændring i Grundlovens § 22 angaaende Spørgsmaalet om Landstingets Opløsning, idet det foreslaas, at „Kongen kan opløse enten hele Rigsdagen eller en af dens Afdelinger“. Grundlovens nuværende § 22 lyder, som bekendt, herom saaledes: „Kongen kan opløse Folketinget. Om Opløsning af Landstinget gælder følgende: Naar Folketinget har vedtaget et Lovforslag og mindst tre Maaneder inden en Rigsdags-samlings Slutning oversendt det til Landstinget, men Landstinget ikke har vedtaget dette Forslag, og der heller ikke opnaas en ligelydende Vedtagelse i Tingene, efter at et Fællesudvalg har afgivet Indstilling derom, og naar dernæst Folketinget efter dettes Fornyelse gennem et paa Grund af Valgperiodens Udløb foretaget almindeligt Valg vedtager Forslaget uforandret paa en ordentlig Rigsdagssamling og paa ny oversender det til Landstinget indenfor den ovennævnte Tidsfrist, kan Kongen, hvis der da ikke opnaas Enighed mellem de to Ting om Forslaget, opløse Landstinget. — I øvrigt kan Landstinget kun opløses i Tilfælde af Grundlovsforandring (jfr. § 93)“. Denne Affattelse af den nuværende Grundlovs § 22 hører ikke ind under de Aftaler, der blev truffet mellem Ministeriet og det daværende Højre i Aaret 1915, men den er Udtryk for en Overenskomst mellem de tre Grundlovs-partier i Rigsdagssamlingen 1913—14. Jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse citere en Udtalelse, som findes i Folketingsstidende 1913—14 Spalte 5658, og som lyder saaledes: „Ministeriet har anset det for sin Hovedopgave, som det ogsaa er dets Tilblivelsesgrund: at virke som Formidler for de 3 Partier, der i forrige Rigsdagssamling under Ministeriet Berntsens Ledelse samledes i den nye Grundlovs Tegn, og som efter Valget i Fjor paa ny søgte Samvirken med hverandre ud fra den Hovedanskuelse, at intet andet kunde foretages i Grundlovssagen, end hvad de 3 Partier enedes om. Det er lykkedes at opnaa fuld Enighed ikke alene om Principperne, men ogsaa om Affattelsen i alle Enkeltheder af en ny Grundlov, hvis Vedtagelse vil gøre Ende paa den Forfatningsstrid, som har været standende her i Landet lige siden 1866, hvor den nu gældende Forfatning paatryktes Folket i et Ulykkens og Mistrøstens Aar“. Denne Affat-